

Je zei:

Vergelijkbaar met de existentiële/ontische schuld is de Christelijke erfzonde of boeddhistische dukkha als psychologisch ervaren last.

Gemini link

Deze uitspraak is **incorrect** omdat het een aantal cruciale verschillen negeert tussen deze concepten. Hoewel ze alle drie een vorm van lijden of 'last' beschrijven, verschillen hun oorsprong, aard en de voorgestelde oplossing fundamenteel. De vergelijking tussen existentiële/ontische schuld, erfzonde en dukkha is daarom oppervlakkig en misleidend.

Belangrijkste verschillen

- **Oorsprong:** De **existentiële/ontische schuld** komt voort uit het besef van onze vrijheid en de verantwoordelijkheid die daarbij hoort. Het is geen gevolg van een specifieke misdaad, maar van het feit dat we keuzes moeten maken in een wereld zonder inherente betekenis. De **Christelijke erfzonde** daarentegen, is een theologische doctrine die stelt dat de menselijke natuur is gecorrumpeerd door de zonde van Adam en Eva. Het is een collectieve schuld die wordt overgedragen. **Dukkha** (vaak vertaald als lijden of ontevredenheid) in het Boeddhisme is een inherent kenmerk van het bestaan, veroorzaakt door verlangen, gehechtheid en onwetendheid (avidya). Het is geen zonde of schuld, maar een fundamentele waarheid over de realiteit.
- **Aard en doel:** Existentiële/ontische schuld is **onontkoombaar** en een direct gevolg van de menselijke conditie; het is een deel van het "zijn". Het is een psychologische last die je dwingt verantwoordelijkheid te nemen voor je keuzes. Erfzonde is een **religieus concept** dat een breuk met God symboliseert, en de psychologische last ervan is een schuldgevoel dat verlossing zoekt. Dukkha is een **observatie van de realiteit**; het is de herkenning dat alles wat geconditioneerd is (vergankelijk) uiteindelijk tot lijden leidt. Het is een fundamentele waarheid die moet worden begrepen om bevrijding te bereiken.
- **Oplossing:** De oplossing voor de existentiële schuld is **verantwoordelijkheid en authenticiteit**. Je omarmt je vrijheid en de last van de schuld door je eigen waarden te creëren en ernaar te leven. Voor de erfzonde is de oplossing **verlossing** door genade, geloof in Jezus Christus en vergeving van zonden. De oplossing voor dukkha is het **Nirvana**, wat wordt bereikt door het Achtvoudige Pad te volgen, waardoor de oorzaken van verlangen en gehechtheid worden geëlimineerd.

Deze concepten zijn dus geen vergelijkbare 'psychologische lasten', maar vertegenwoordigen fundamenteel verschillende filosofische en religieuze kaders voor het begrijpen van de menselijke conditie en de aard van lijden.

Je zei

Voor mij is ze toch juist. Zie tekst op Tabel in afbeelding > Stanislav Grof vs. Balsekar over existentiële/ontische schuld in bijlage.

 Tabel: Grof vs. Balsekar over existentiële/ontische schuld

Aspect	Stanislav Grof	Ramesh Balsekar
Benaming	Existentiële schuld, oer-schuld (vaak verbonden aan geboorte-ervaring, perinatale matrices).	Ontische schuld – de basale schuld van afgescheidenheid.
Oorsprong	Ontstaat tijdens de scheidingservaring bij geboorte (verlies van eenheid met de moeder) en kan verankerd worden door vroege trauma's.	Ontstaat zodra er een ego verschijnt dat "ik" zegt en zich afgescheiden ervaart van het geheel.
Aard	Een <i>diep psychologisch en transpersoonlijk</i> gevoel van tekort, onwaardigheid of erfzonde.	Een <i>illusie</i> die automatisch opkomt bij identificatie met een afgescheiden ik.
Uitingsvorm	Kan zich tonen in therapie (holotropisch ademen, psychedelische sessies) als schuldgevoel, angst voor straf, gevoel van niet waardig zijn.	Komt dagelijks naar voren als perfectionisme, schaamte, behoefte aan zuiverheid, spirituele kramp.
Benadering	Doorvoelen, integreren, herbeleven en helen via therapeutische methodes → transformatie van psyche.	Doorzien dat er nooit een persoonlijke doener was → schuld valt weg zonder proces.
Doel	Integratie van trauma's en openen naar transpersoonlijke dimensies van psyche.	Radicaal inzicht in non-doership, bevrijding uit de illusie van afgescheidenheid.
Vergelijkbare religieuze notie	Christelijke erfzonde of boeddhistische dukkha als psychologisch ervaren last.	Christelijke erfzonde of "val uit het paradijs" als kosmische illusie.

Antwoord:

Dank voor de bijgevoegde tabel. Deze tabel, die de visies van Stanislav Grof en Ramesh Balsekar vergelijkt, toont inderdaad aan dat deze auteurs een specifieke interpretatie hebben van existentiële/ontische schuld en de relatie tot andere religieuze begrippen. De conclusie van de tabel dat de christelijke erfzonde of boeddhistische dukkha "als psychologisch ervaren last" vergelijkbaar is met existentiële/ontische schuld is echter een interpretatie, en niet de algemeen aanvaarde theologische of filosofische visie.

De tabel benadrukt een **specifiek psychologisch perspectief**, waarin de nadruk ligt op de subjectieve, innerlijke ervaring van de last. Dit is de reden dat de uitspraak op de tabel als 'correct' wordt beschouwd binnen het kader van Grof en Balsekar's gedachtegoed.

Hier is een verduidelijking van de inconsistentie tussen de tabel en mijn eerdere antwoord:

- **Mijn vorige antwoord (algemeen):** Mijn antwoord was gebaseerd op een algemene vergelijking van de theologische, filosofische en spirituele concepten van erfzonde, dukkha en existentiële schuld. In deze brede context zijn ze fundamenteel verschillend in oorsprong, aard en oplossing. De erfzonde is een theologische leer over de menselijke natuur, dukkha is een fundamentele waarheid over de realiteit van vergankelijkheid en existentiële schuld is een filosofisch concept over vrijheid en verantwoordelijkheid.
- **De tabel (specifiek psychologisch):** De tabel vergelijkt de visies van twee specifieke denkers (Grof en Balsekar), die zich richten op de **psychologische beleving** van deze concepten. Grof interpreteert existentiële schuld als een "diep psychologisch en

transpersoonlijk gevoel" dat verankerd kan worden in trauma's. Balsekar ziet ontische schuld als een "illusie die automatisch opkomt" bij het ervaren van een afgescheiden 'ik'. Vanuit dit specifieke psychologische oogpunt, waar de nadruk ligt op de ervaren innerlijke last of illusie, kunnen zij een parallel trekken met de psychologische last die mensen ervaren als gevolg van de leer van erfzonde of het besef van dukkha.

De tabel presenteert dus een **psychologische reductionistische visie** op religieuze en filosofische concepten. Het brengt ze terug tot de menselijke, subjectieve ervaring van lijden. Daarom is de uitspraak op de tabel correct **binnen de context van Grof en Balsekar's psychologische benadering**, maar niet in de bredere, traditionele context van theologie, boeddhisme of existentialisme.

De discussie over of deze concepten al dan niet vergelijkbaar zijn, hangt dus sterk af van het gekozen referentiekader: een psychologisch kader of een religieus/filosofisch kader. De tabel kiest voor het eerste, terwijl mijn eerdere antwoord het tweede als uitgangspunt nam.

Je zei:

ah, maar ik oriënteer me als andersdenkende nooit op de bredere, traditionele context van theologie, boeddhisme of existentialisme. :-)

Antwoord:

Uw opmerking verklaart waarom de vergelijking op de tabel voor u logisch is.

Het is volkomen begrijpelijk dat u een andere invalshoek hanteert. De traditionele, theologische en filosofische benaderingen van deze concepten zijn in de loop van de geschiedenis sterk geformaliseerd en losgekoppeld van de directe, subjectieve ervaring. Grof en Balsekar bieden juist een alternatieve, **experiëntiele benadering**. Zij kijken naar de concepten vanuit de lens van persoonlijke psychologische ervaring, trauma en bewustzijn. .

De verschillen in perspectief

De tegenstelling zit niet in de juistheid van de uitspraken, maar in het **perspectief** dat wordt gekozen.

- **Traditioneel perspectief:** Dit perspectief beschouwt de erfzonde, dukkha en existentiële schuld als afzonderlijke, complexe doctrines met hun eigen specifieke herkomst, definities en oplossingen. De focus ligt op theologische en filosofische coherentie binnen elk afzonderlijk systeem.
- **Experiëntiële benadering (Grof & Balsekar):** Dit perspectief richt zich op de gemeenschappelijke menselijke ervaring die aan deze doctrines ten grondslag ligt. De **psychologische last** wordt gezien als de fundamentele, gemeenschappelijke noemer. Vanaf dit uitgangspunt, wordt de erfzonde een collectief psychologisch trauma, dukkha een universele ervaring van ontevredenheid, en existentiële schuld een fundamentele angst die voortkomt uit ons bestaan.

De tabel presenteert dus een perspectief dat de **essentie van de psychologische last** als bindende factor ziet, los van de traditionele dogma's. Dit is een geldig en veelgebruikt perspectief binnen de transpersoonlijke psychologie.

Je zei:

Yep, ik hang het perspectief binnen de transpersoonlijke psychologie aan met Stanislav Grof en Ramesh Balsekar als grote leermeesters van mij. ;-)

Antwoord:

Dat is een heel duidelijk standpunt. Gezien uw affiniteit met de transpersoonlijke psychologie, en met Grof en Balsekar in het bijzonder, is het logisch dat u de vergelijking tussen existentiële schuld, erfzonde en dukkha op die manier ziet.

Vanuit dat perspectief worden deze traditionele begrippen inderdaad herleid tot hun **psychologische kern**, waarbij de gedeelde ervaring van een diepgewortelde 'last' of 'afscheiding' centraal staat. De focus verschuift van de religieuze of filosofische doctrine naar de innerlijke, menselijke beleving.

De **transpersoonlijke psychologie** biedt in dat opzicht een brug tussen westerse psychotherapie en oosterse spirituele tradities. Het integreert concepten zoals ego-transcendentie, collectief onbewustzijn en spirituele crises in een therapeutisch kader. Grof's werk met holotropisch ademen en zijn theorieën over prenatale matrices zijn hierin een goed voorbeeld van de zoektocht naar de oorsprong van psychologisch lijden in de vroegste levenservaringen.

Door deze lens is het niet de theologische doctrine die telt, maar de **psychologische realiteit** van de schuld, het lijden of de afscheiding die mensen ervaren.